

Sykehuset Innlandet HF
Styremøte 17.06.21

SAK NR 053 – 2021

STYRENDE DOKUMENTER I SYKEHUSET INNLANDET HF - 2021

Forslag til

VEDTAK:

Styret tar informasjonen om styrende dokumenter i Sykehuset Innlandet HF til etterretning.

Brumunddal, 10. juni 2021

Alice Beathe Andersgaard
administrerende direktør

Bakgrunn

Administrerende direktør vil med denne saken orientere styret i Sykehuset Innlandet om styrende dokumenter som er spesielt aktuelle for Sykehuset Innlandet. Styresak 039-2021 fra styret i Helse Sør-Øst RHF, datert 22. april om styrende dokumenter for det regionale helseforetaket legges ved som vedlegg 1. I saksframstillingen brukes både direkte linker til aktuelle dokumenter og henvisning til seks vedlegg.

Saksframstilling

Statens eierskap til sykehusene er presisert i Meld. St. 8 (2019-2020), der det presiseres at statens eierutøvelse skal bidra til å nå statens mål som eier, og der staten kommer med tydelige forventninger til at selskapene forvalter sine ressurser i forhold til å nå sine mål.

- Meld. St. 8 (2019-2020) Statens direkte eierskap i selskaper. Bærekraftig verdiskaping. ([lenke](#))

De regionale helseforetakene er i helseforetaksloven § 1 tildelt to viktige roller;

«Lovens formål er å bidra til å oppfylle de målsettinger som er nedfelt i spesialisthelsetjenesteloven § 1-1 og pasient- og brukerrettighetsloven § 1-1, ved

1. at det opprettes regionale helseforetak som etter eiers retningslinjer skal planlegge og organisere spesialisthelsetjenesten og legge til rette for forskning og undervisning,
2. at det legges til rette for at de regionale helseforetakene skal organisere sine sykehus og andre helseinstitusjoner som helseforetak.

Staten eier de regionale helseforetakene. Det regionale helseforetaket forholder seg til de rammer og mål som er fastsatt av Stortinget og videreført av Helse- og omsorgsdepartementet gjennom oppdragsdokument og foretaksmøteprotokoller. Disse rammene og målene blir videreutviklet av de regionale helseforetakene gjennom for eksempel fastsetting av strategier, planer, budsjetter mv. og danner grunnlaget for eierstyringen av helseforetakene.

Helseforetaksloven fastsetter de rettslige rammene for eiers, styrets og administrerende direktørs myndighet. Det regionale helseforetakets eierstyring skal skje gjennom;

- fastsetting av vedtekter
- oppnevning av styremedlemmer
- gjennom enkeltstående vedtak i foretaksmøter

Helseforetaksloven og spesialisthelsetjenesteloven utgjør det overordnede rammeverket for spesialisthelsetjenesten. Spesialisthelsetjenestelovens formål er etter § 1-1 å fremme folkehelse og å motvirke sykdom, skade, lidelse og funksjonshemming. Videre har loven som formål å bidra til å sikre tjenestetilbudets kvalitet, bidra til likeverdig tjenestetilbud, til best mulig ressursutnyttelse og at tjenestetilbudet er tilgjengelig for pasientene og tilpasset pasientenes behov.

- LOV-2001-06-15-93: Lov om helseforetak m.m. ([lenke](#))
- LOV-1999-07-02-61: Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. ([lenke](#))

Helse Sør-Øst RHF har med utgangspunkt i Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet en veileder for styrearbeid i de regionale helseforetakene i Helse Sør-Øst.

Veileder for styrearbeid i helseforetak ([lenke](#))

I foretaksmøtet fastsetter Helse-Sør Øst RHF vedtekter for helseforetakene i foretaksgruppa. Vedtektene for Sykehuset Innlandet ble vedtatt i foretaksmøtet 3. juni 2009, med noen mindre endringer i foretaksmøtet 20. mai 2019.

- Vedtekter for Sykehuset Innlandet ([lenke](#))

Styret i Sykehuset Innlandet har utarbeidet instruks for sin virksomhet og for administrerende direktør. Disse instruksene revideres annet hvert år etter oppnevning av nye styrever:

- Instruks for styret i Sykehuset Innlandet 2021(styresak 027-2019) ([lenke](#))
- Instruks for administrerende direktør 2021 (styresak 027-2019) ([lenke](#))

Det er også utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder for helseforetaksgruppen Helse Sør-Øst:

- Etiske retningslinjer for Helse Sør-Øst ([lenke](#))

Sykehuset Innlandet sin visjon, virksomhetside og verdier er i tråd med tilsvarende for Helse Sør-Øst RHF:

- Visjon, virksomhetside og verdier i Sykehuset Innlandet (Vedlegg 2)

Styringsbudskap

Sykehuset Innlandet mottar årlig dokumentet Oppdrag og Bestilling fra Helse Sør-Øst RHF som er det samlede styringsbudskapet fra eier. Det kommer årlig et tilleggsdokument til Oppdrag og bestilling som inneholder nye styringskrav for inneværende år.

- Oppdrag og bestilling ([lenke](#))

Styringskravene følges opp og rapporteres i Årlig melding for Sykehuset Innlandet. Oppdrag og bestilling for året 2021 for Sykehuset Innlandet skal svares ut februar 2022 i en egen styresak om Årlig melding 2021. Årlig melding har frist for oversendelse til Helse Sør-Øst RHF hvert år 1. mars.

I henhold til økonomireglementet i Staten utarbeides det årlig en årsrapport med årsberetning og revisorgodkjent regnskap.

- Årlig melding 2020 ([lenke](#))
- Årsrapport 2020 ([lenke](#))

Strategidokumenter

Helse- og omsorgsdepartementet utarbeider hvert fjerde år nasjonal helse- og sykehusplan som inneholder de nasjonale føringene for videreutvikling av sykehusene.

- Nasjonal Helse og sykehusplan for perioden 2020-2023. ([lenke](#))

Nasjonal helse- og sykehusplan følges opp gjennom regionale og lokale utviklingsplaner, sist for perioden 2018-2035. I de lokale utviklingsplanene beskriver helseforetakene utviklingen av virksomheten for å møte framtidig behov for helsetjenester. Den regionale utviklingsplanen til Helse Sør-Øst RHF baserer seg på utviklingsplanene fra helseforetakene i regionen.

De lokale utviklingsplanene fra helseforetakene og regional utviklingsplan fra Helse Sør-Øst, støtter sammen opp om overordnede felles formål beskrevet i Nasjonal helse- og sykehusplan. Det pågår et arbeid om oppdatering av lokal og regional utviklingsplan.

- Regional utviklingsplan Helse Sør-Øst 2018-2035 ([lenke](#))
- Utviklingsplan for Sykehuset Innlandet HF 2018-2035 ([lenke](#))

Helse Sør-Øst RHF har i Oppdrag og Bestilling for 2021 gitt oppdrag om at det skal igangsettes en rullering av utviklingsplanene både regionalt og lokalt. Den lokale utviklingsplanen for Sykehuset Innlandet skal etter planen rulleres i 2021, og den regionale utviklingsplanen rulleres i 2022.

For å operasjonalisere utviklingsplanen utarbeides egen virksomhetsstrategi i Sykehuset Innlandet over en planperiode på fire år. I strategiplanen defineres prioriterte mål for Sykehuset Innlandet. Virksomhetsstrategien ses i sammenheng med foretakets økonomiske langtidsplan og behandles årlig av styret. Hensikten er at det skal bli en tydelig sammenheng mellom faglige mål og rammene i økonomisk langtidsplan. De to dokumentene blir slik gjensidig avhengige av hverandre og begge strategiene rulleres årlig.

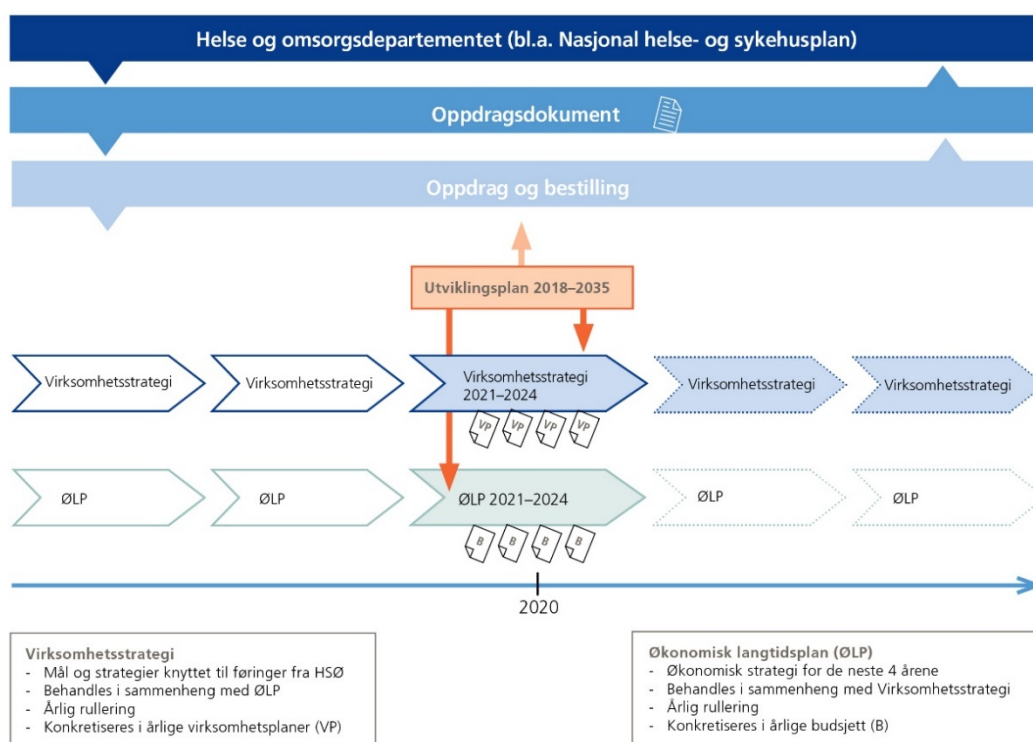
- Virksomhetsstrategi 2021-2024 ([lenke](#))
- Økonomisk langtidsplan 2021-2024 ([lenke](#))

Operasjonalisering av strategidokumentene

For å følge opp målene i virksomhetsstrategien skal det utarbeides årlige virksomhetsplaner på foretaks- og divisjonsnivå. Virksomhetsplanen på foretaksnivå konkretiserer hovedmål, ambisjonsnivå og prioriterte mål for inneværende år. I tillegg til Virksomhetsplan utarbeides det tiltaksplaner i divisjonene med utgangspunkt i foretakets og divisjonenes virksomhetsplaner. På tilsvarende måte er Årsbudsjettet basert på føringer og prioriteringer i Økonomisk langtidsplan. De årlige investeringene innenfor bygg, medisinsk teknisk utstyr (MTU) og IKT fordeles årlig i investeringsbudsjettet som vedtas av styret. Det utarbeides et årlig budsjettdokument som vedtas av styret i desember.

- Virksomhetsplan på foretaksnivå for Sykehuset Innlandet 2021 ([lenke](#))
- Budsjett 2021 ([lenke](#))

Sammenheng mellom de ulike styringsdokumentene i Sykehuset Innlandet kan visualiseres slik:

Virksomhetsstyring og internkontroll

Helse Sør-Øst RHF har i samarbeid med helseforetakene utarbeidet eget rammeverk for virksomhetsstyring. Dette rammeverket gjelder fra 24. september 2020. Effektiv virksomhetsstyring forutsetter at det er etablert god internkontroll (intern styring og kontroll) i virksomheten som kan bidra til å forhindre styringsvikt, feil og mangler.

- Rammeverk for virksomhetsstyring, intern styring og kontroll, i Helse Sør-Øst RHF ([lenke](#))

Internkontroll er systematiske tiltak som skal sikre at virksomheten planlegger, organiserer, utfører og vedlikeholder sine aktiviteter i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov og forskrift. Internkontrollen skal sikre at lover, forskrifter, retningslinjer og andre myndighetskrav er kjent i virksomheten og etterleveres i det daglige arbeidet.

Sykehuset Innlandet er underlagt tre ulike forskrifter om internkontroll:

- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten ([lenke](#))
- Forskrift om systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter ([lenke](#))
- Forskrift om internkontroll for å oppfylle kravene i næringsmiddelovgivningen ([lenke](#))

Det er utarbeidet egen prosedyre for virksomhetsstyring i Sykehuset Innlandet:

Virksomhetsstyring i Sykehuset Innlandet (Vedlegg 3)

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten skal bidra til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, samt at øvrige krav i helse- og omsorgslovgivningen etterleveres. Forskriften tydeliggjør krav til at det etableres og gjennomføres systematisk styring (internkontroll) av virksomhetens aktiviteter. ([lenke](#))

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring stiller krav i § 8 f – Plikten til å evaluere:

«minst en gang årlig systematisk gjennomgå og vurdere hele styringssystemet opp mot tilgjengelig statistikk og informasjon om virksomheten for å sikre at det fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring av virksomheten.»

I dette arbeidet gjennomføres det årlig ledelsens gjennomgåelse (LGG) som legges frem som del av tertialrapporteringen til styret i Sykehuset Innlandet. Formålet er å avdekke om styringssystemet er hensiktsmessig, tilstrekkelig og effektivt; herunder å avdekke om det er satt de rette målene, om målene nås, om resultatene er som forventet, om det har vært alvorlig svikt på noen områder, og om det er risiko for alvorlig svikt i framtiden (internkontroll og risikostyring).

Det er utarbeidet egen prosedyre for ledelsens gjennomgåelse i Sykehuset Innlandet:

- Ledelsens gjennomgåelse (Vedlegg 4)

Styrets rolle i virksomhetsstyring

Instruks for styret punkt 4.2 omhandler styrets rolle i virksomhetsstyring:

«Styret skal påse at foretaket styrer og kontrollerer virksomheten for å forebygge, forhindre og avdekke svikt. Dette omfatter internkontroll som ledelsesverktøy for å sammenfatte systemer, prosesser og rutiner som gjennomføres. Internkontrollen skal gi:

- Målrettet og effektiv drift herunder medisinsk forsvarlig beredskap og utredning og behandling
- Pålitelig styringsinformasjon, herunder korrekt rapportering av kvalitet og pasientsikkerhet, aktivitet, bemanning, økonomi og annen informasjon
- Overholdelse av lover, regler, styringskrav og selvpålagte krav, herunder spesielt etiske retningslinjer

Intern styring og kontroll må tilpasses virksomhetens risiko og egenart. Risiko må derfor identifiseres, analyseres og kontrolleres (risikostyring). Styret har ansvar for at internkontrollen blir fulgt opp i et tilstrekkelig omfang og på en systematisk måte. Styret skal videre påse at det blir truffet tiltak for å korrigere svikt, herunder å følge opp rapporter fra ulike tilsyn.»

Risikostyring

Risikostyring er en integrert del av mål- og resultatstyringen i foretaket og handler om at ansatte og spesielt ledere må kjenne til og håndtere risikoer som kan true god og effektiv måloppnåelse. Risikostyring handler om at en skal kjenne til og aktivt håndtere forhold eller hendelser som kan påvirke arbeidet med å nå målene. Det er utarbeidet egen prosedyre og metodikk for gjennomføring av risikovurderinger i Sykehuset Innlandet:

- Risikostyring i Sykehuset Innlandet (Vedlegg 5)

Tilsyn og interne revisjoner

Tilsyn

Statlig tilsyn er statlige myndigheters utadrettede aktivitet for å påse at lover og forskrifter etterleves. Hovedansvaret for tilsyn med sosialtjenester, helsetjenester og helsepersonell er etter sosialtjenesteloven og helsetilsynsloven tillagt Statens helsetilsyn og Statsforvalteren.

Statens legemiddelverk har tilsyn med medisinsk teknisk utstyr samt fører tilsyn med produksjon og forsyning av legemidler. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven følges. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap overvåker at produktkontroll- og elektrisitetslovgivningen følges. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet fører tilsyn med at helsetjenestens bruk av ioniserende stråling til diagnostiske og terapeutiske formål skjer i henhold til forsvarlige rutiner og gjeldende regler.

Mattilsynet har tilsyn med næringsmiddelhåndteringen i helseinstitusjoner. Det kommunale branntilsynet fører tilsyn med at brannlovgivningen følges. I tillegg fører en rekke andre myndigheter tilsyn med at virksomheter i helsetjenesten følger lover og forskrifter som har allmenn gyldighet i samfunnet.

Interne revisjoner – Konsernrevisjonen Helse Sør-Øst

Styret i Helse Sør-Øst RHF har oppnevnt et eget revisjonsutvalg som har som formål å bidra til å ivareta styrets tilsyns- og kontrolloppgaver. Instruks for revisjonsutvalget revideres annet hvert år.

- Instruks for styrets revisjonsutvalg ([lenke](#))

Konsernrevisjonen Helse Sør-Øst har ansvar for internrevisjon i det regionale helseforetaket og helseforetakene som det regionale helseforetaket eier. Konsernrevisjonen sin rolle og ansvar følger av helseforetaksloven § 37a. Konsernrevisjonen er organisert under styret for Helse Sør-Øst RHF og rapporterer til styrets revisjonsutvalg (funksjonelt) og administrerende direktør for Helse Sør-Øst RHF (administrativt).

- Instruks for Konsernrevisjonen HSØ ([lenke](#))

Det utarbeides årlig en revisjonsplan med beskrivelse av hvilke internrevisjoner som skal gjennomføres i foretakene. Revisjonsplanen skal være basert på risikovurderinger knyttet opp mot overordnede strategier og mål for foretaksgruppen. Sykehuset Innlandet gir årlig innspill til aktuelle saker gjennom egen sak som vedtas av styret i Sykehuset Innlandet.

Interne revisjoner Sykehuset Innlandet

Interne revisjoner benyttes av Sykehuset Innlandet som et virkemiddel for å kontrollere etterlevelse av lovkrav og for å avdekke forbedringsområder. Foretakets internrevisjon er basert på internkontrollforskriftene og kriterier for god virksomhetsstyring. Det utarbeides årlig en egen styresak med oversikt over planlagte foretaksrevisjoner det kommende året.

Her er lenke til helseforetakets prosedyre for;

- Intern revisjon (Vedlegg 6)
- Eksterne tilsyn – Gjennomføring ([lenke](#))

Styret orienteres årlig om åpne avvik etter tilsyn og plan og status for interne revisjoner i egen styresak, samt i tertialrapportene.

Administrerende direktørs vurdering

En samlet oversikt over styrende dokumenter er ment å gjøre dokumentene tilgjengelig på en enkel måte for det enkelte styremedlem.

Administrerende direktør anbefaler at styret tar oversikten til etterretning.

Vedlegg 1: [Styrende dokumenter for Helse Sør-Øst RHF i 2021 - styresak 039-2021](#)

Vedlegg 2: Visjon, virksomhetside og verdier i Sykehuset Innlandet HF

Vedlegg 3: Virksomhetsstyring i Sykehuset Innlandet

Vedlegg 4: Ledelsens gjennomgåelse

Vedlegg 5: Risikostyring i Sykehuset Innlandet

Vedlegg 6: Intern revisjon i Sykehuset Innlandet